

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul European de
Dezvoltare Regională

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL CENTRU
Călătoria continuă!

Instrumente Structurale
2014-2020

Lucrări de reparații, conservare și introducere în circuitul turistic la Ansamblul Bisericii Evanghelice Fortificate Ruja

Program evenimente culturale și artistice, în anul 2022, la Biserica Evanghelică Fortificată Ruja

DATA / PERIOADA	EVENIMENTE	DESCRIERE	ORGANIZATORI
ianuarie – decembrie	Circuitul turistic al Bisericilor Fortificate din Transilvania	Proiect al Bisericii Evangelice C.A. din România pentru promovarea Transilvaniei și implicit a patrimoniului săsesc al bisericilor fortificate. În circuitul Transilvania Card sunt cuprinse toate bisericile UNESCO (Câlnic, Valea Viilor, Biertan, Viscri, Saschiz, Prejmer, Dârjiu), bisericile medievale din cele șapte orașe săsești (Sibiu, Mediaș, Bistrița, Brașov, Orăștie, Sebeș, Sighișoara), precum și altele de importanță turistică, cum ar fi Cisnădioara, Cârța, Hărman, Cincșor, Mălâncrav sau Ruja.	Parohia Evanghelică CA Ruja Consistoriul Superior al Bisericii Evanghelice CA din România
aprilie - iunie	Vizite cu ghidaj special pentru clasele de elevi (Școala Altfel)	Elevii din județ, dar și din țară, află povești fascinante despre moșii și strămoși, în cadrul magic oferit de Ansamblul Bisericii Evanghelice Fortificate din Ruja	Parohia Evanghelică CA Ruja
mai - septembrie	Concerte de orgă	Calendarul concertelor este în definitivare	Parohia Evanghelică CA Ruja
Martie/Aprilie	Sărbătorirea Paștelui	Activități pentru copii și tineri, pregătirea sărbătorilor, vopsitul tradițional al ouălor, activități culinare	Parohia Evanghelică CA Ruja Școala Generală Ruja
Mai	Parada fanfarei	Slujba religioasă urmată de defilarea fanfarei prin sat, cu oprire la localnici și serbare la casa parohială	Parohia Evanghelică CA Ruja
Iunie	Serbare la Biserica Cetate	Slujbă religioasă, urmată de un spectacol de final de an școlar susținut de copii și elevi din Ruja	Grădinița Ruja Școala Generală Ruja Parohia Evanghelică CA Ruja
Iulie	Expoziție temporară de fotografie și obiecte	Reveniți pe meleagurile natale, sașii găsesc în incinta Ansamblului Bisericii Evanghelice Fortificate Ruja imagini și obiecte care surprind frânturi din istoria etnicilor germani pe aceste meleaguri, din Bisericile Evanghelice de pe întreg cuprinsul Transilvaniei	Parohia Evanghelică CA Ruja Muzeul de Istorie "Valea Hârtibaciului" Agnita
August	Întâlnirea sașilor. Eveniment gastronomic	Petrecere și voie bună cu fanfară, parada porturilor populare, dansuri populare săsești, activități pentru copii și masa festivă. Întâlnire cu sașii din Diaspora. Picnic în curtea Bisericii Fortificate; Coacere de pâine, gogoși și hencleș	Parohia Evanghelică CA Ruja
Septembrie	Ziua Porților Deschise	Ansamblul Bisericii Evanghelice Fortificate Ruja își deschide porțile, gratuit, pentru toți localnicii și turiștii interesați de monumentul istoric	Parohia Evanghelică CA Ruja
octombrie – noiembrie	Vizite cu ghidaj special pentru clasele de elevi (Școala Altfel)	Elevii din județ, dar și din țară, află povești fascinante despre moșii și strămoșii lor, despre lupte și tradiții străvechi, în cadrul magic oferit de Ansamblul Bisericii Evanghelice Fortificate din Saschiz	Parohia Evanghelică CA Ruja
Decembrie	Colindători în Cetate	Grupul de colindători din Ruja vestesc Nașterea Domnului printr-un concert de colinde susținut în incinta Ansamblului Bisericii Evanghelice. Cu participarea elevilor de la Școala cu clasele I-VIII din Ruja	Parohia Evanghelică CA Ruja Grupul colindătorilor Ruja Școala Generală și Grădinița Ruja

Data publicării : 30.09.2022

Biserica Fortificată din Ruja a îmbrăcat straie noi

Parohia Evanghelică Ruja a anunțat, în cadrul unei conferințe de presă, finalizarea lucrărilor în cadrul proiectului „Lucrări de reparații, conservare și introducere în circuitul turistic la Ansamblul Bisericii Evanghelice Fortificate Ruja”, finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020 și implementat de către Parohia Evanghelică Ruja.

„Am reușit să implementăm un proiect pe care nu numai noi ni l-am dorit, ci întreaga comunitate (...). Proiectul a început în 2018 și se luna aceasta. Investiția are o valoare totală de cca 1,394 milioane lei, din care cca 1,314 milioane lei reprezintă finanțare nerambursabilă. A vizat creșterea atractivității turistice, prin punerea în valoare și utilizarea durabilă a obiectivului de patrimoniu și introducerea acestuia în circuitul real și virtual. Toate intervențiile au fost făcute în spiritul regulilor restaurării”, a transmis Elena Curcean, din echipa de management care s-a ocupat de implementarea proiectului.

Intervențiile și activitățile desfășurate în cadrul proiectului au vizat, pe de-o parte, lucrări de reabilitare a Ansamblului Bisericii, respectiv a fost reabilitat acoperișul, șarpante și învelitoare, inclusiv ignifugare și tratament antiseptic, tencuieli interioare și exterioare, au fost refăcute pardoselile degradate din lemn, fiind înlocuite cu pardoseli de cărămidă. S-au realizat rostuiri, rețeseri și refaceri de tencuieli pe bază de var. S-au refăcut instalațiile electrice și s-a realizat un iluminat arhitectural, s-a montat un paratrăznet, precum și echipament pentru avertizare în caz de incendiu. Amenajările exterioare au avut în vedere colectarea apelor pluviale. S-au realizat de asemenea și mici intervenții, lucrări de reparații la zidul de incintă - zidărie de piatră, rețeseri și readucerea acestuia la stadiul inițial.

Pe de altă parte, de foarte curând s-a finalizat și digitizarea obiectivului de patrimoniu. „Vizitarea monumentului va putea fi realizată și prin intermediul mediului online. În prezent se operaționalizează planul de marketing, ce vizează acțiuni socio-culturale menite să consacre obiectivul de patrimoniu ca centru de atracție turistică și să conducă la creșterea numărului de vizitatori. Estimăm o dublare în fiecare an a numărului de vizitatori, acum fiind înregistrați cca 175 de vizitatori.”, arată Elena Curcean.

Biserica cetate din Ruja (sat aparținător orașului Agnita) poartă hramul Sfintei Magdalena și este construită la începutul secolului al XV-lea, ca biserică sală, cu un corp dreptunghiular și o absidă pentagonală.

La începutul secolului al XVI-lea, biserica a fost fortificată: pereții de sus au fost prevăzuți cu mezeze, corul a fost reamenajat, s-a adăugat și turnul clopotniță din vest, iar în jurul bisericii a fost ridicat un zid de fortificație cu turnuri. În secolul al XIX-lea, zidul de fortificație s-a darâmat. În prezent, în clopotniță, pe lângă celelalte clopote, mai există unul, care datează din anul 1500.

Date de contact beneficiar:

Parohia Evanghelică C.A Ruja
Loc. Ruja, nr. 27, Oraș Agnita, Județul Sibiu
Tel 0269 210 533, office.bkh@gmail.com

www.regio-adrcentru.ro

www.inforegio.ro | facebook.com/inforegio.ro

Biserica fortificată din Ruja a fost redată circuitului turistic

Motiv de bucurie la Ruja. Lucrările de reparații și conservare la Ansamblul Bisericii Evanghelice Fortificate au fost finalizate. Repus în valoare, monumentul istoric va fi inclus printre obiectivele turistice importante ale județului.

Lucrări finalizate

Parohia Evanghelică Ruja a anunțat, în cadrul unei conferințe de presă, finalizarea lucrărilor în cadrul proiectului „Lucrări de reparații, conservare și introducere în circuitul turistic la Ansamblul Bisericii Evanghelice Fortificate Ruja”, finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020 și implementat de către Parohia Evanghelică Ruja. „Am reușit să implementăm un proiect pe care nu numai noi ni l-am dorit, ci întreaga comunitate (...). Proiectul a început în 2018 și se finalizează la sfârșitul acestei luni. Investiția a vizat creșterea atractivității turistice, prin punerea în valoare și utilizarea durabilă a obiectivului de patrimoniu și introducerea acestuia în circuitul real și virtual. Toate intervențiile au fost făcute în spiritul regulilor restaurării și conservării monumentelor istorice.”, a transmis Elena Curcean, din echipa de management care s-a ocupat de implementarea proiectului.

Lucrări necesare

Intervențiile și activitățile desfășurate în cadrul proiectului au vizat, pe de-o parte, lucrări de reabilitare a Ansamblului Bisericii, respectiv a fost reabilitat acoperișul, șarpante și învelitoare, inclusiv ignifugare și tratament antiseptic, tencuieli interioare și exterioare, au fost refăcute pardoselile degradate din lemn, fiind înlocuite cu pardoseli de cărămidă. S-au realizat rostuirii, rețeseri și refaceri de tencuieli pe bază de var.

S-au refăcut instalațiile electrice și s-a realizat un iluminat arhitectural, s-a montat un paratrăznet, precum și echipament pentru avertizare în caz de incendiu.

Amenajările exterioare au avut în vedere colectarea apelor pluviale. S-au realizat de asemenea și mici intervenții, lucrări de reparații la zi-

dul de incintă – zidărie de piatră, rețeseri și readucerea acestuia la stadiul inițial.

Vizite online

Pe de altă parte, de foarte curând s-a finalizat și digitizarea obiectivului de patrimoniu. „Vizitarea monumentului va putea fi realizată și prin intermediul mediului online. În prezent se operaționalizează planul de marketing, ce vizează acțiuni socio-culturale menite să consacre obiectivul de patrimoniu ca centru

de atracție turistică și să conducă la creșterea numărului de vizitatori. Estimăm o dublare în fiecare an a numărului de vizitatori, acum fiind înregistrați cca 175 de vizitatori.”, arată Elena Curcean.

Reabilitare ”cu cântec”

La eveniment au participat reprezentanți ai tuturor celor implicați în proiect. „Am început cu stângul, ca să spun așa, când în urmă cu câțiva ani am constatat că topometria locului și cadastrul nu băteau cu realitatea. Aveam un număr topo care se închidea direct în ușa bisericii, ceea ce nu s-a prea întâlnit în alte părți. Nu am regretat că au fost probleme, ci am încercat să le rezolvăm. Altă problemă care a dat naștere la controverse este cea legată de turnul clopotniță. Anumiți istorici de artă au comentat că ar fi vorba despre un donjon, cum sunt și la Sibiu vreo 3 de genul acesta, dar arhitectul Bucur a tras concluzia că a fost totuși turn și nu un turn locuință, ca pe vreme nobililor care, în condiții de restriște, se retrăgeau în acest turn cu rol de apărare.

Ne-am izbit de o seamă de finisaje de natură deosebită, inscripții, valori de frescă sau de tencuială pictată mai veche, la care am convenit că e mai bine să o lăsăm în conservare și să nu se facă restaurări acum și din cauza unor chestiuni de ordin financiar dar și pentru că oglinda unei biserici poate să fie și arătând istoricul ei și nu neapărat prezentul și modernitățile care s-au mai făcut între timp. Mă referam și la mobilier și la bănci și strane. Ca obiecte de patrimoniu, merită să fie și ele menționate.

Pe exterior, ca la toate intervențiile pe care le-am avut la biserici, într-adevăr îndepărtarea apelor de ploaie de la baza clădirii, prin rigole de suprafață sau prin canale care sunt colectate îngropat, în așa fel încât din punct de vedere al esteticii curții să rămână circulația fluentă. Aici s-au găsit soluții bune și chiar pot să spun că aici constructorul a cam ținut cu noi mergând pe ideea să le canalizăm cât mai departe de pereții de bază ai bisericii. Nu numai atât, a găsit și o modalitate ca-

re mie mi-a plăcut, în ceea ce privește pavajul de piatră de râu care arată foarte bine, mai ales că pietrele sunt cam la fel de mari”, a declarat Emil Crișan, arhitectul Consistoriului Superior al Bisericii Evanghelice C.A. din România.

Lucrări de cea mai bună calitate

Toți cei care au ajuns deja la Ansamblul proaspăt reabilitat au căzut de acord că lucrările efectuate sunt de foarte bună calitate, lăudând echipa firmei de construcții. „Mulțumim pentru colaborare tuturor celor implicați în proiect. Probleme am avut, cred că am reușit să le rezolvăm cam pe toate. Pentru noi a fost o lucrare mai importantă, au fost probleme mai mari sau mai mici, ca peste tot, dar le-am depășit”, a declarat la rândul său Jani, reprezentantul firmei SC Unicons SRL.

„Doresc să mulțumesc tuturor participanților la proiect și în mod special constructorului care, cu toate că a început un pic mai târziu șantierul, l-a terminat la timp (nr – chiar cu 2 luni mai devreme), cu un rezultat bun”, a declarat Gheorghe Muntea, reprezentant al fir-

mei Adam's Construct SRL, societatea care a asigurat supravegherea lucrărilor în cadrul acestui proiect.

Reabilitări din fonduri europene

Daniel Herciu, director economic la Consistoriul Superior al Bisericii Evanghelice, a amintit de provocarea reabilitării mai multor biserici, sumele totale atrase fiind de ordinul a circa 20 milioane de euro. „În această rundă de proiecte europene, Biserica Evanghelică a depus documentații pentru 15 proiecte, a reușit să obțină finanțare pentru 13. Din acestea, 6 au fost preluate de Consistoriul Superior, de acestea ocupându-se în mod direct. Celălalte, unde sunt comunități locale mai puternice, se ocupă singure de implementare. S-au încheiat lucrările la 3 din cele 13, urmează în curând Rupea, Cincu, Selistadt, Vulcan, Coldea... E o provocare, valoarea totală este undeva la 20 milioane de euro pe toate proiectele, o sumă foarte mare. Ne bucurăm că am reușit și vreau să mulțumesc nu numai din politețe firmei de management, chiar vreau să le mulțumesc pentru că fără ei nu am fi putut să accesăm aceste fonduri, să mulțumesc arhitectului Bucur și arhitecților care au participat la acest proiect, constructorului, dirigintelui de șantier...”, a transmis Daniel Herciu.

Temelia pentru proiecte noi

Bucuria finalizării lucrărilor a fost împărtășită și de curatorul bisericii. „Vă mulțumesc din tot sufletul că am încheiat cu bine. Am avut un mare stres pe final din cauza COVID-ului, dar am reușit. Le mulțumesc prietenilor din Germania care ne-au susținut. Am învățat multe, pentru mine a fost ca o școală profesională. Avem o altă temelie aici, iar acum trebuie dezvoltate alte proiecte”, s-a arătat optimist Daniel Andree, curatorul bisericii din Ruja. „Țin să ne reamintim că la startul lucrărilor am fost cu o persoană în plus, cu domnul părinte Reinhardt Boltres, care din păcate nu mai este. Dumnezeu să îl odihneas-

că! El ne-a susținut foarte mult, a fost cel care ne-a chemat și ne-a rugat să participăm la acest proiect. Sper că am reușit”, a completat soția acestuia.

Sprijin de la Consistoriul Superior

„Munca la proiectele acestea a început acum 10 ani. Fără intenția, fără efortul Consistoriului nu ajungeam cu niciunul dintre ele la capăt. Chiar și consultanța și arhitecții, și diaspora, fără Consistoriul Superior și fără domnul Günesch, după opinia mea, nu ajungeam nicăieri. Acesta (nr – finalizarea lucrărilor la Ruja) este încă unul dintre succesele în care l-aș menționa pe domnul Günesch. Este un obiectiv extraordinar pentru cei care sunt de meserie și pentru cei care fac turism istoric sau religios. Considerăm că am făcut ceva pentru cei care ne-au lăsat clădirile, am făcut ceva și pentru comunitatea care există aici și care sper să devină conștientă de monumentul pe care îl au.”, a adăugat Valentin Păun, din partea firmei de consultanță.

Proiectul de la Ruja are o valoare totală de cca 1,394 milioane lei (suma reprezentând valoarea totală a proiectului conform contractului), din care cca 1,314 milioane lei reprezintă finanțare nerambursabilă.

Monument cu valoare istorică

Biserica cetate din Ruja (sat aparținător orașului Agnita) poartă hramul Sfintei Magdalena și este construită la începutul secolului al XV-lea, ca biserică sală, cu un corp dreptunghiular și o absidă pentagonală. La începutul secolului al XVI-lea biserica a fost fortificată: pereții de sus au fost prevăzuți cu metereze, corul a fost reamenajat, s-a adăugat și turnul clopotniță din vest, iar în jurul bisericii a fost ridicat un zid de fortificație cu turnuri. În secolul al XIX-lea, zidul de fortificație s-a dărâmat. În prezent în clopotniță, pe lângă celelalte clopote, mai există unul, care datează din anul 1500.

Biserica evanghelică și turnul bisericii

Biserica actuală se compune dintr-o navă dreptunghiulară alungită (fosta nava centrală a unei bazilici), un cor dezvoltat încheiat cu o absidă pentagonală, iar în partea de vest a bisericii se află un turn masiv.

Cu toate că biserica de-a lungul timpului a suferit mai multe modificări, monumentul mai păstrează elemente specifice arhitecturii gotice constând în ancadramentul de factură gotică al portalului de nord și în bolta corului, prin aceasta trădându-se existența unui gotic târziu transilvănean. De asemenea pereții navei bisericii, în special zidul de nord al bisericii prezintă urme vizibile ale unor console sau a unor capiteluri ale stâlpilor, stâlpi care au separat nava centrală de cea laterală, ceea ce înseamnă că biserica a avut într-o fază anterioară un plan bazilical. Actualmente corul este prevăzut cu metereze, iar peste cor, pe contraforturi și arhivolte se ridică un bastion mai înalt, cu parapet de zid și cu ciubuc la bază.

Biserica a fost prevăzută și cu o incintă dublă, care a dispărut aproape complet, astăzi păstrându-se doar o parte din zidul de est și sud-est al incintei, iar în partea de sud-vest se mai pot observa zidurile de pornire al unui turn al fostei fortificații.

Turnul de vest al bisericii zidit din piatră de carieră cu colțurile întărite prin blocuri de piatră neecarisate, are 5 nivele, primul nivel fiind boltit în cruce neavând nicio deschidere spre exterior, în afara de intrarea care se face din interiorul bisericii, creată ulterior construirii turnului prin spargerea zidului. Etajul întâi este de asemenea boltit, dar, actualmente, bolta este spartă parțial pentru a face loc frânghiei care ajută la tragerea clopotelor. Celelalte etaje au avut planșee și scări de lemn. Comunicarea între parter și etajul întâi și al doilea se face printr-o scară melcată amenajată în grosimea zidurilor.

Circuitul turistic al Bisericilor Fortificate din Transilvania

Reprezentanții Bisericii Evanghelice din România estimează că, după ridicarea restricțiilor impuse pentru prevenirea răspândirii pandemiei de Covid 19, aproape 1.000.000 de turiști vor vizita, anual, 55 din cele mai importante biserici fortificate ale sașilor din Transilvania, între care și cea de la Saschiz. Intrarea se poate face pe baza unui card care asigură accesul în toate aceste biserici.

Încă din 2017, turiștii au la dispoziție „Cardul Transilvania” cu care pot vizita, de anul acesta, nu mai puțin de 55 de biserici fortificate săsești. Prețul este 60 de lei, și a fost realizat în cadrul unui proiect numit „Descoperă sufletul Transilvaniei”. Cardul a redevenit activ imediat ce măsurile impuse de autorități privind pandemia au fost ridicate. „Cu Transilvania 2022 (TC) aveți acces la 55 de lăcașuri din cele 165 de bi-

serici fortificate. Un TC costă 60 Lei și este valabil până la 31 octombrie 2022. Cardul este nominal. Informații la 0721.569.345 sau www.transylvania-card.ro, E-mail: info@transylvania-card.ro

Din 2013

«Descoperă sufletul Transilvaniei» organizează turismul cultural în bisericile fortificate din anul 2013, acest lucru realizându-l mai ales prin pașaportul de vacanță, Transilvania Card. Din cele 165 de biserici medievale și fortificate aflate în patrimoniul Bisericii Evanghelice C.A. din România (și nu numai), doar o parte sunt deschise turismului. Cele mai importante 55 însă sunt cuprinse în circuitul Transilvania Card. Sunt cuprinse toate bisericile UNESCO (Câlnic, Valea Viilor, Biertan, Viscri, Saschiz, Prejmer, Dârjiu), bisericile medievale din

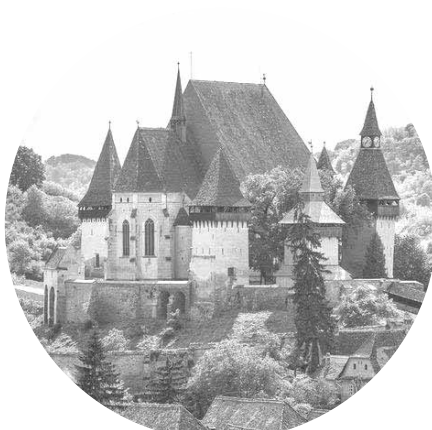
cele șapte orașe săsești (Sibiu, Mediaș, Bistrița, Brașov, Orăștie, Sebeș, Sighișoara), precum și altele de importanță turistică, cum ar fi Cisnădioara, Cârța, Hărman, Cinșor, Mălâncrav sau Ruja.

Disponibil și online

„Cardul Transilvania” se poate cumpăra atât din librării, biserici săsești din Sibiu, Mediaș, Sighișoara, Râșnov, Biertan, Miercurea Ciuc, Brașov, Timișoara și Cluj-Napoca, dar și on-line, de pe site-ul www.transylvania-card.ro. Acest card se vinde cu o hartă a bisericilor fortificate la prețul de 60 de lei. Harta este disponibilă în variantele germană/română și engleză/română. De asemenea, există un calendar cultural pentru zona bisericilor fortificate, care centralizează evenimentele deschise publicului larg.

Biserica fortificată din Saschiz

Biserica fortificată din Biertan

Biserica fortificată din Ruja

Aplicație mobilă pentru a descoperi peisajul fascinant al bisericilor fortificate din Transilvania

Experience Fortified Churches / Descoperă Biserici Fortificate / Kirchenburgen Entdecken, aplicația oficială a Fundației Fortified Churches, este un instrument interactiv pentru a descoperi și a experimenta bogatul patrimoniu cultural al bisericilor fortificate din Transilvania.

Aplicația este disponibilă gratuit pentru Android și iOS, iar conținutul poate fi accesat în trei limbi: română, engleză și germană. Lansarea a avut loc la Târgul de Ecoturism, eveniment organizat în cadrul programului „Anii Drumeției” de către județul Sibiu în colaborare cu Asociația Județeană de Turism (AJTS).

Dezvoltarea unei aplicații mobile este o consecință firească a interesului în creștere pentru turismul cultural, întrucât regiunea Transilvaniei a devenit o destinație populară pentru turiștii interni și străini în ultimii ani. Printre principalele atracții ale regiunii se numără cele peste 160 de biserici fortificate, care reprezintă o moștenire culturală europeană unică datorită diversității și densității lor. Majoritatea bijuteriilor arhitecturale și-au păstrat forma medievală neschimbată. Construite și dezvoltate de sași din secolele XII-XVIII în Transilvania, bisericile fortificate sunt un simbol al multiculturalismului regiunii.

„Ne-am dorit ca această aplicație să promoveze bisericile fortificate din Transilvania și să faciliteze accesul la informații interesante, cum ar fi actualizări în timp real ale detaliilor de contact, orele de vizită și indicațiile de orientare. Platforma este colaborativă, ceea ce contribuie la actualizarea constantă a conținutului și este dedicată comunității și vizitatorilor deopotrivă. A-

vând în vedere acest lucru, invităm pe toți cei interesați să ni se alăture”, a declarat Ramona Laczko David, Ofițer Cultural la Fundația Bisericile Fortificate.

Cu aplicația Experience Fortified Churches, acum puteți afla mai multe despre bisericile fortificate. Pe lângă informații despre bisericile în sine, aplicația include și recomandări pentru locuri de cazare și restaurante din apropiere. O altă caracteristică utilă este modulul de căutare din apropiere, care vă permite să localizați pe o hartă cele mai importante obiective din apropierea unei anumite biserici fortificate.

Modulul de știri integrat vă ține la curent cu știrile și evoluțiile importante: fie că este vorba de restaurarea unei biserici sau de deschiderea unei locuințe nou-nouțe, utilizatorii pot afla oricând mai multe prin secțiunile „Inspire Me” și „Focus” ale aplicației.

Aplicația a fost dezvoltată împreună cu Eventya, unul dintre cei mai importanți dezvoltatori de aplicații mobile din România. (www.kirchenburgen.org)

Biserica fortificată din Cristian

Biserica fortificată din Brăteiu

Biserici fortificate din Transilvania

Satele transilvane cu biserici fortificate constituie un sit în Patrimoniul Mondial UNESCO, clasificat deoarece s-a considerat că oferă o imagine plină de viață a peisajului cultural din sudul Transilvaniei. Satele din această zonă sunt caracterizate de un sistem specific de cultivare a terenului, un model de așezare și organizare a gospodăriilor țărănești păstrat încă din Evul Mediu. Localitățile sunt dominate de bisericile lor fortificate, care ilustrează perioadele clădirii din secolul al XIII-lea și până în secolul al XVI-lea.

Bisericile fortificate transilvane sunt specifice satelor săsești și secuiești situate în sud-estul Transilvaniei. Odinioară în număr de circa 300, bisericile fortificate au jucat atât un rol religios, cât și un rol militar pentru mai mult de cinci secole. În număr de aproximativ 150 de edificii la începutul secolului XXI, bisericile fortificate transilvane formează unul dintre cele mai dense sisteme de fortificații medievale bine păstrate de pe continentul european.

În Transilvania, în așezările rurale săsești și secuiești se pot regăsi trei tipuri principale de fortificații:

- biserica cu incintă fortificată (de exemplu Prejmer sau Sânzieni),
- biserica fortificată (de exemplu Saschiz, Șeica Mare sau Seliștat),
- fortăreața-biserică (de exemplu Valea Viilor sau Dârjiu)

Bisericile fortificate ardelene se înscriu în fenomenul european al bisericilor fortificate.

UNESCO a clasificat pentru prima oară biserica fortificată din Biertan într-un sit protejat sub egida sa. Ulterior, situl a fost extins cu mai multe biserici, schimbându-și ca atare denumirea. În afara bisericii din Biertan, mai sunt protejate în cadrul acestui sit și bisericile fortificate din Prejmer, Viscri, Dârjiu, Saschiz, Călnic și Valea Viilor.

Arhitectură

Ușa de vest a bisericii din Hărman. Pelicula care își sfășie pieptul pentru a-și hrăni puii cu propriu-i sânge este un simbol cristic.

Unele dintre bisericile construite de sași și de secui în secolul al XIII-lea au fost puternic influențate de bisericile cisterciene de la Cârna și de la Igrăș. Bisericile au fost fortificate începând cu secolul al XIII-lea și au jucat un rol defensiv până în 1788, data ultimei incursiuni otomane în Transilvania.

Sub numele de „biserici fortificate ardelene” sunt cuprinse mai multe tipuri de fortificații:

Biserici fortificate propriu-zise: edificii ale unor biserici cuprind elemente defensive – turnuri-clopotniță transformate în donjon (cum este cazul bisericii din Sântimbru sau a celei din Netuș) sau ziduri prevăzute sub cornișă cu mortiere și cu veritabile drumuri de strajă cu podeaua găurită (fie pe toți pereții edificiului, ca la Cloașterf sau la Seliștat, fie doar pe anumiți pereți, de obicei pe pereții care delimitează altarul, ca la Șeica Mare, la Șura Mare sau la Șeica Mică);

Biserici cu ziduri de incintă fortificate: edificiile unor biserici nu conțin nici măcar un element defensiv, în schimb bisericile sunt înconjurate de ziduri de apărare (tehnic, este impropriu ca aceste ansambluri arhitectonice să fie denumite „biserici fortificate”, ele fiind în fapt „cetăți țărănești” construite în jurul celui mai important loc/edificiu al satului); în unele cazuri, zidurile de incintă sunt relativ mici, fără creneluri, eventual având ca elemente defensive importante câteva turnuri (ca la Zăbala); în alte cazuri biserica e înconjurată de ziduri înalte și groase conținând multiple elemente defensive – creneluri, drum de strajă, turnuri etc. (ex: Codlea, Prejmer, Hărman, Aita Mare, Cârța); în fine, exista fortărețe cu mai multe ziduri de incintă (ca la Biertan);

Biserici cu trăsături defensive mixte sau fortărețe-biserici: în multe localități întâlnim fortificații care prezintă o combinație a celor două tipuri menționate anterior. Pe lângă elementele defensive ale edificiului propriu-zis al bisericii, sunt prezente ziduri de apărare cu elemente defensive multiple (ca la Rotbav, Dealu Frumos, Valea Viilor etc.).

Cele mai multe biserici fortificate au suferit numeroase modificări și adăugiri de-a lungul timpului, în special începând cu Evul mediu târziu, când majoritatea acestor biserici au fost edificate, până spre finalul secolului al XVI-lea. Multe biserici prezintă elemente arhitecturale (ca la Șeș sau la Sânzieni) și/sau decorative (precum e altarul bisericii din Richiș) din perioada barocă, datorită popularității stilului baroc în Ardeal.

Investim în viitorul tău!
Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională
prin Programul Operațional Regional 2014-2020

Titlul proiectului: „Lucrări de reparații, conservare și introducere în circuitul turistic la Ansamblul

Bisericii Evanghelice Fortificate Ruja”

Editorul materialului: Parohia Evanghelică CA Ruja

Data publicării: septembrie 2022

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material distribuit gratuit